

Öğretmen Görüşlerine Göre Pandemi Sürecinin İlkokula Yeni Başlayan Öğrenciler Üzerindeki Etkileri¹ The Effects of the Pandemic on Students New to Primary School According to Teachers' Views

Erdener Arısoy² Niyazi Özer³

² Millî Eğitim Bakanlığı, Malatya, Türkiye

³ Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi (Received Date)

10.06.2022

Kabul Tarihi (Accepted Date)

31.03.2023

*Sorumlu Yazar

Erdener Arısoy

Yeşilyurt/Malatya

erdenerarisoy@gmail.com

Öz: Bu çalışmada, COVID-19 pandemi sürecinin ilkökula yeni başlayan öğrenciler üzerinde ne tür etkiler yarattığına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada pandemi sürecinin başlangıcında 1. sınıfa kayıtlı olan ve araştırmanın yürütüldüğü dönemde (2021-2022 eğitim-öğretim yılı) 3. sınıfa devam eden öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal gelişimlerinin nasıl bir seyir izlediği ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmada olgubilim deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın katılımcıları, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin farklı bölgelerindeki illerde bulunan devlet okullarında 3. sınıf öğretmeni olarak görev yapan 53 öğretmeninden oluşmaktadır. Yüz yüze ve çevrimiçi görüşmeler sonucunda, öğrencilerde gözlenen farklılıklar bilişsel ve duyuşsal gelişim açısından ele alınmıştır. Bilişsel gelişim açısından okuma yazma becerileri, dört işlem becerileri, algılama, öğrenme motivasyonu konularında farklılıklar görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Duyuşsal gelişim açısından ise sosyalleşme, okula ve kurallara uyma, disiplinsizlik, teknoloji bağımlılığı gibi sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin, bu eksikliklere yönelik olarak yaptıkları çalışmalar ortaya konmuştur. Ulaşılan bulgular doğrultusunda uygulayıcılar ve araştırmacılar için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Covid-19 pandemisi, ilkökula öğrencileri, öğrenme kayıpları

Abstract: In this study, it is aimed to determine the opinions of teachers about the effects of the COVID-19 pandemic on students who have just started primary school. The research tried to reveal the progression of cognitive, emotional, and behavioral development of the students who were enrolled in the first grade at the beginning of the pandemic and continued to the third grade during the 2021-2022 academic year. The phenomenology design was preferred in the study. The participants of the research consist of 53 teachers who work as the third grade teachers in public schools in different regions of Turkey in the 2021-2022 academic year. As a result of the research, the differences observed in students were discussed in terms of cognitive and emotional development. In terms of cognitive development, it was concluded that there were differences in literacy skills, four operations skills, comprehension and perception, and learning motivation. In terms of emotional development, it has been determined that there are problems such as socialization, compliance with school and rules, indiscipline and technology addiction. The studies carried out by classroom teachers to eliminate these deficiencies have been revealed. Suggestions have been developed for practitioners and researchers in line with the findings.

Keywords: Distance education, Covid-19 pandemic, primary school students, learning losses

Arısoy, E. ve Özer, N. (2023). Öğretmen görüşlerine göre pandemi sürecindeki uzaktan eğitimin ilkökula yeni başlayan öğrenciler üzerindeki etkileri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 297-311. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1128687>

Giriş

Hayatın normal seyri üzerinde önemli etkileri olan COVID-19 pandemisi, öncelikli olarak bir halk sağlığı sorunu olarak ele alındı. Ancak zaman içerisinde pandeminin yalnızca insan sağlığıyla ilgili olmadığı, ulaşım, yeme-içme, kişisel bakım, ticaret, turizm gibi pek çok alanda etkileri olduğu görülmüştür. Eğitim de pandemi sürecinin etkilerinin görüldüğü alanlardan biridir (Reimers ve Schleicher, 2020). COVID-19 pandemisinin eğitim sistemleri üzerindeki belki de en önemli etkisi, tüm dünyada okulların belli dönemler için kapanması olmuştur. Ayrıca pandeminin yarattığı ekonomik durgunluk ve işsizlik aile ekonomisini önemli ölçüde etkilemiş, uzaktan eğitimin gerektirdiği teknolojik araçları edinme sorunu eğitimde öteden beri var olan fırsat eşitliği sorununun daha belirgin bir şekilde yaşanmasına yol açmıştır. Ekonomik durumu iyi olan öğrenciler uzaktan eğitime aktif bir şekilde katılırken, bazı öğrenciler TV ve radyodan eğitim olanaklarını kullanmış, bazı öğrenciler ise ekonomik yoksunluk nedeniyle eğitimine ara vermek durumunda kalmıştır. Bu kriz durumu öğrencilerde öğrenme kayıplarına, eğitimde eşitsizliklerin yaşanmasına, eğitimde talep ve arzın azalmasına neden

olmuştur (World Bank, 2020). Pandemi süreci bütün eğitim paydaşlarını etkilemekle birlikte doğası gereği yüz yüze eğitimin ve öğretmen desteğinin oldukça hayati bir öneme sahip olduğu ilköğretimin ilk sınıflarında, öğrenme ve öğretme açısından ciddi sonuçlara yol açmıştır.

Türkiye'de ilk COVID-19 vakalarının görülmesinin ardından Millî Eğitim Bakanlığı, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının 16 Mart 2020 tarihinden itibaren 2 hafta süre ile kapatılması kararını aldı. Bu süreçte eğitimin aksamadan devam edebilmesi adına bütün eğitim kademeleri için 3 farklı kanalda EBA TV yayınları başladı. Daha sonraki süreçte salgının seyrine göre alınan tedbirler doğrultusunda 2019-2020 eğitim-öğretim yılının geri kalanında okullar kapalı kaldı. EBA TV yayınları ve anasınıfı, 1. sınıf ve 2. sınıf haricindeki sınıflarda canlı ders uygulamalarıyla eğitim-öğretim faaliyetlerine uzaktan devam edildi. 2020-2021 eğitim-öğretim yılında ise ilk olarak okul öncesi ve 1. sınıf öğrencileri yüz yüze eğitime başlarken, diğer sınıflarda uzaktan eğitim uygulamasına devam edilmiştir. 12 Ekim 2020 tarihinde ilkökullardaki tüm sınıflar, sınıf mevcutları ikiye bölünecek ve haftada 2 gün okulda olunacak şekilde yüz yüze

¹ Bu çalışma, 1-3 Aralık 2021 tarihlerinde Uşak'ta gerçekleştirilen III. Uluslararası Eğitim Araştırmaları ve Öğretmen Eğitimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur

eğitime başlamıştır. Haftanın diğer günlerinde ise canlı ders uygulamaları devam etmiştir. 17 Kasım 2020 tarihinden itibaren okullar ilk dönem sonuna kadar tekrar kapatılmıştır. İkinci dönemde ise köy okulları için 15 Şubat 2021; diğer tüm ilkokullar, 8. sınıflar ve 12. sınıflar için 1 Mart 2021 tarihinde, öğrencilerin haftada 2 gün okula gitmeleri yönünde bir planlama yapılmıştır. 29 Nisan'da tekrar kapatılan okullar, ilkokul düzeyinde 1 Haziran 2021 tarihinden itibaren, ortaokul ve lise düzeyinde ise 8 Haziran 2021 tarihinden itibaren yüz yüze olacak şekilde planlanmıştır. Bu süreçlerde seyrek nüfuslu yerleşim yerlerinde 5 gün, diğer yerlerde 2 gün yüz yüze eğitim yapılmıştır. 2021-2022 eğitim-öğretim yılında ise tüm kademelerde tam zamanlı olarak yüz-yüze eğitim başlamış, eğitimde pandemi öncesi uygulamaya dönülmüştür. Benzer süreçler, farklı uygulamalarla tüm dünyada yaşanmış, okulların açılmamasının öğrencileri akademik ve psikolojik anlamda önemli düzeyde etkilediğinin anlaşılmasıyla ülkeler, okulları kapatma konusundaki tutum ve uygulamalarını değiştirmiştir (OECD, 2021).

Pandemi ve Uzaktan Eğitim

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de okulların kapalı kaldığı süreçte uzaktan eğitim yoluyla eğitim-öğretimin devam etmesi amaçlanmıştır. Son dönemlerde uzaktan eğitim konusunda bazı çalışmalar ve küçük çaplı uygulamalar yapılmakla birlikte, COVID-19 pandemisine kadar uzaktan eğitim bu kadar yaygın kullanılmamıştı (Özcan ve Saraç, 2020). Ancak pandemi sürecinde okul kapanmalarının neden olduğu zorunlu durum, uzaktan eğitimle ilk kez tanışan öğretmenler ve öğrenciler için yeni bir deneyim olmuştur (Ergüç Şahan ve Parlar, 2021). İlk olarak EBA TV aracılığıyla, televizyon izlenme oranlarını etkileyen çapta bir katılım (Öztürk ve Çetinkaya, 2021) başlayan uzaktan eğitim deneyimi, daha sonra çevrimiçi dersler ve nihayetinde yüz-yüze eğitimle beraber çevrimiçi derslerin yürütüldüğü hibrit modelle devam etmiştir. Okulların kapandığı ilk döneme ilişkin öğretmenlerle yapılan bazı araştırmalarda (Uluçınar Sağır ve Dal, 2021) elde edilen sonuçlar, EBA TV'de yayımlanan derslerin süre olarak yeterli, içerik olarak seviyeye uygun ancak tek başına yetersiz olduğunu göstermiştir. Yine bu araştırmalarda, TV üzerinden yapılan eğitimler ile öğrencilere ulaşma konusunda zorluk yaşandığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu zorluk, çevrimiçi derslerle bir düzeye kadar aşılsa da teknolojik olanakları yetersiz olan birçok öğrenci derslere katılamamış, eğitimlerine ara vermek durumunda kalmıştır. Pandemi öncesinde eğitimde var olan bazı eşitsizlikler, yaşanan kriz sürecinde daha da derinleşmiştir (World Bank, 2020).

Pandemi sürecinin eğitim üzerindeki en belirgin etkilerinden biri de bu süreçte yeterince altyapı ve hazırlık olmadan uzaktan eğitime geçilmesidir. Aslında ister uzaktan ister yüz yüze verilsin, eğitimde sınıf içindeki uygulamaların temel kaynağı öğretim programlarıdır. Ancak temelde yüz yüze eğitimi esas alan bir programın uzaktan eğitim ile yürütülmesi sonucunda aynı kazanımlara ulaşmak oldukça güçtür. Uzaktan eğitim düşünülerek hazırlanmamış programlarda, gerekli esneklik bulunmayabilir (Koç, 2021). Uzaktan eğitimde öğrenciler, öğretmen tarafından iletilen bilgileri alsa da geri bildirim olmayışı ya da düşük düzeyde oluşu ve iletişimin kopuk olması nedeniyle zorluklar yaşanması muhtemeldir (Okatan ve Tagay, 2021). Bununla birlikte öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin uzaktan ya da çevirim içi eğitim uygulama ve yazılımlarına ilişkin bilgi ve beceri düzeyleri, eğitim-öğretim etkinliklerinin ve ölçme-değerlendirme faaliyetlerinin etkili

bir şekilde yürütülmesini güçleştirmiştir. Teknoloji konusunda korku ve kaygı yaşayan bazı öğretmen ve öğrencilerin bir anda bu korkuları ile her gün yüzleşmek zorunda kalması işi daha da zorlaştırmış; öğrenciler, öğretmenler ve hatta velilerde tükenmişlik ve motivasyon düşüklüğüne yol açmıştır.

Pandemi sürecinin ilk dönemlerinde öğretmenler ve öğrenciler kendilerini yalnız hissetmiş, ilk kez yaşadıkları bu sürece ve sürecin getirdiği yeni sorumluluklara uyum sağlamakta zorlanmışlardır. Öğretmenler bu süreçte yeterli olamamak, planlama yapamamak gibi kaygılarla yüz yüze kalmışlardır. Ayrıca öğretmenlerin, uzaktan eğitimde fırsat eşitsizliği gibi kaygıları bulunmaktadır (Ergüç Şahan ve Parlar, 2021). Uzaktan eğitimde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin incelendiği araştırmalarda teknolojik yetersizlikler, öğrencilerin ve öğretmenlerin motivasyonlarının düşük olması, derslere girişte ya da ders sırasında yaşanan teknik sorunlar, velilerin derslerdeki müdahaleci tutumları ve sosyal açıdan yaşanan dezavantajlar gibi sorunların yaşandığı tespit edilmiştir (Çelik ve Şahin, 2020; Çilek vd., 2021). Ayrıca öğretmenler, uzaktan eğitimde derslere katılımın düşük olması, ölçme ve değerlendirmenin etkin bir şekilde yapılamaması gibi sorunlar yaşandığını bildirmiştir (Baran ve Sadık, 2021; Saygı, 2021). Çoğu öğretmen, pandemi koşulları nedeniyle hızlı ve hazırlıksız bir şekilde geçilen uzaktan eğitim uygulamasını, oluşabilecek eğitimsel hasarları azaltma açısından olumlu karşılasalar da uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini alamayacağını düşünmektedir (Ergüç Şahan ve Parlar, 2021; Foti, 2020).

Hayatın her alanında karşılaştığımız teknolojik değişim ve dönüşümler eğitim sürecini de önemli ölçüde etkiledi. Hazırlıklı ve planlı olmasa da eğitimde bu dönüşümü yaşadık ve önümüzdeki süreçte kısmen azalsa da bu dönüşümün etkilerini yaşamaya devam edeceğiz. Çünkü eğitimdeki bu dönüşüm zorluklarla beraber bazı olumlu etkileri de beraberinde getirdi. Bu kapsamda uzaktan eğitimin zaman ve mekân açısından sınırları ortadan kaldırması, kriz durumlarında sağlık açısından güvenli oluşu, derslerin tekrar tekrar izlenebilmesi gibi avantajlardan söz edilebilir (Çilek vd., 2021). Öğrenciler açısından zorlu şartlar altında da olsa öğretmenleriyle iletişime geçebilmek, derslerin her koşulda aksamadan devam etmesi, teknolojik unsurlarla derslerin eğlenceli hale gelmesi gibi olumlu yönler ön plana çıkmıştır (Sirem ve Baş, 2020). Öğretmenler açısından ise ücretsiz yazılımların ve materyallerin sayesinde zengin mesleki gelişim olanaklarının ortaya çıkması; meslektaşlarla, velilerle ve öğrencilerle hızlı iletişim kanallarının geliştirilmesi gibi bazı olumlu durumlar ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte yaşantıları ne olursa olsun eğitimciler, öğrenciler ve veliler artık eğitimde teknolojiyi etkili kullanmanın bir tercih değil zorunluluk olduğunu görmüştür.

Pandemi Sürecinin İlkokul Öğrencileri Üzerindeki Etkileri

Uzaktan eğitim, sağladığı kolaylıklar ve faydalara rağmen doğası gereği her yaş ve eğitim kademesi için aynı etkiyi yaratmayabilir. Örneğin uzaktan eğitim özellikle küçük yaş gruplarında birçok sorunun çözümsüz kalmasına neden olurken öğrencilerin öğrenmelerinin de istenen düzeyde gerçekleşmemesine yol açmaktadır (Can, 2020). İlkokulda Hayat Bilgisi ve Türkçe derslerindeki bazı kazanımlar, uzaktan eğitim aracılığıyla kazandırılmaya uygun değildir (Koç, 2021). Özellikle birinci sınıfta okuma yazma ve matematik öğretiminde, öğrencilere temel becerilerin kazandırılmasında yüz yüze eğitimin ve öğretmen desteğinin

rolü kritiktir. Öğrenmenin materyaller aracılığıyla desteklenmesi, öğrencilerin okula ve öğrenmeye uyumunun sağlanması, yazma becerilerinin kazandırılması gibi durumlarda yüz yüze eğitim gereklidir (Yılmaz vd., 2021). Öğrenciler açısından okulların pandemi nedeniyle kapalı kalmasından en olumsuz etkilenen grup hem bilişsel hem de sosyal anlamda kritik dönemlerde olan okul öncesi ve ilkökul öğrencileridir. Bu nedenlerle ilkökulların mümkün olduğunca uzaktan eğitim yerine yüz yüze eğitime devam etmesi, ancak salgının kontrol edilemez olduğu durumlarda kısa sürelerle kapatılması önerilmektedir (Levinson vd., 2020; Türk Tabipleri Birliği, 2021).

Dünya Bankası, COVID-19 pandemisinde okulların kapalı kalmasının akademik öğrenmeyi durma noktasına getireceğini, ilkökulda öğrenmeyi olumsuz etkileyeceğini, öğrenmedeki eşitsizlikleri ve öğrenme kayıplarını artıracaklarını ifade etmiştir. (World Bank, 2020). Araştırmalar da uzaktan eğitimde ilkökul öğrencilerinin öğrenme anlamında ya hiç ilerleme gösteremediğini ya da eski dönemlere kıyasla daha az ilerleme gösterebildiklerini ortaya koymuştur. Okulların daha uzun süre kapalı kaldığı ülkelerde ise öğrenme kayıpları daha yüksek olmuştur. İlkokul öğrencileri pandemi öncesindeki normal bir yıla göre daha az öğrenmiş; matematik ve okuma anlamında ciddi öğrenme kayıpları yaşamıştır (Engzell vd., 2021). Yüksek teknolojik olanaklarıyla uzaktan eğitimde avantajlı konumdaki Norveç'te, pandemi döneminde birinci sınıfa başlayan öğrencilerin, pandemi öncesindeki birinci sınıf öğrencilerine göre okuma yazma öğretimi kapsamında daha az öğrenebildikleri belirlenmiştir. Birinci sınıfta iki aylık okul kapanmasının, bir buçuk dönemlik bir öğrenme kaybı yarattığı ifade edilmektedir (Reimers, 2022a). Öğrenmede yaşanan güçlüklerin yanı sıra öğrenilmiş bilgilerin unutulması da önemli bir sorundur. Öğrenciler, öğrendikleri bir bilgiyi tekrar etmedikleri takdirde bir zaman sonra unutmaktadır. Bu öğrenme kayıplarının temelinde de ani kararlarla ya da rutin olarak tatillerde okulların uzun süre kapalı kalması vardır (Baz, 2021). Öğrencilerin yaz tatillerindeki öğrenme kayıplarını inceleyen araştırmacıların, verilen bu aranın öğrenilmiş bilgi ve becerilerin bir kısmının kaybedilmesine neden olduğu sonucuna ulaşmaları bunu doğrulamaktadır (Cooper vd., 1996).

İlkokullarda okuma yazma ve matematik becerileri kapsamında alınacak olan eğitim, öğrencilerin gelecekteki tüm öğrenmeleri için temel oluşturmaktadır. Bu becerilerin ilkökulda sağlanamaması, öğrencilerin ileriki sınıf ve kademelerde öğrenmelerini oldukça zorlaştırmaktadır (Crouch ve Gove, 2011). İlkokullarda, özellikle okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerde bu öğrenme kayıplarının giderilmesi için çaba gösterilmesi önem taşımaktadır (Sirem ve Baş, 2020). Okulların uzun süre kapalı olması ve pandeminin getirdiği bulaş riski, sosyal mesafe, izolasyon gibi durumlar, çocukları hem eğitim hem de ruh sağlığı açısından etkilemiştir. Çocuklar, özellikle pandeminin ilk dönemlerinde sokaklarda ve okullarda yaşanan belirsizlikler nedeniyle strese girmiş, yakınlarına virüs bulaştırma ya da bu hastalık nedeniyle yakınlarını kaybetme korkusu yaşamışlardır. Bu korku ve stres, ders çalışmalarını ve öğrenmelerini güçleştirmiştir. Hem çocuklar hem de ebeveynleri kaygı ve korku duygularını sıklıkla yaşamışlardır (Erol ve Erol, 2020; Reimers, 2022b). Ailelere göre çocuklardaki korkular öfkeli olma, sebepsiz yere ağlama, normalden daha hırçın olma ve bağıрма gibi davranışlarla kendini göstermiştir (Alisinanoğlu vd., 2020). Arkadaşlarını ve öğretmenlerini göremeyen öğrenciler mutsuzluk ve can sıkıntısı yaşamış, zaman geçirmek adına

dijital araçları daha fazla kullanmaya başlamışlardır (Erol ve Erol, 2020; Sirem ve Baş, 2020). Bu durum ise olumsuz bir durum olan teknoloji bağımlılığının yaygınlaşmasına yol açmıştır. Zhang vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada ilkökul ve ortaokul öğrencilerinin, pandemi süreci ve okulların kapalı kalmasının etkisiyle depresif semptomlarında, kendine zarar verme ve intihar etme düşüncesi taşıma eğilimlerinde artış olduğu belirlenmiştir. Okulların kapalı olması durumu sadece öğrencileri değil, ebeveynleri ve öğretmenleri de etkilemiştir. Bir araştırma, ilkökulda öğrencisi olan annelerin, okulların kapalı olduğu süreçte diğer kadınlara göre ruhsal anlamda daha kötü hissettikleri sonucuna ulaşmıştır (Yamamura ve Tsustsui, 2021). Öğretmenler ve okul yöneticileri ise iletişim ve yönetim anlamında zorluklar yaşamış, iş yükünün artması ve stres gibi olumsuz durumlarla karşılaşmışlardır (Reimers, 2022b).

Yukarıdaki açıklamalar ışığında bu çalışmada COVID-19 pandemi sürecinin spesifik olarak ilkökula yeni başlayan öğrenciler üzerinde ne tür etkiler yarattığına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada pandemi sürecinin başlangıcında 1. sınıfa kayıtlı olan ve araştırmanın yürütüldüğü dönemde (2021-2022 eğitim-öğretim yılı) 3. sınıfa devam eden öğrencilerin bilişsel, duygusal ve davranışsal gelişimlerinin nasıl bir seyir izlediği ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu öğrenciler 1. sınıfa başladıkları 2019-2020 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminin büyük bölümünde yüz yüze eğitim alamamıştır. Bu nedenle ilk dönemde edindikleri bazı öğrenmelerini kaybetmişlerdir. 2020-2021 eğitim-öğretim yılının da büyük bölümünde pandemi nedeniyle yüz yüze eğitim alamamış, öğrenme kayıpları ve zorlukları yaşamışlardır. Araştırmada bu öğrencilerin konu alınmasının hem pandemi sürecinde yaşanan öğrenme kayıplarının hem de bu kayıpların giderilmesinde öğretmenlerin yaptıkları çalışmaların anlaşılmasında faydalı olacağı düşünülmüştür.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada, pandemi nedeniyle uzaktan eğitimin uygulandığı dönemde ilkökula yeni başlayan öğrencilerin bu süreçten nasıl etkilendiklerinin bu öğrencileri yakından tanıyan sınıf öğretmenlerinin bakış açısıyla incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmada olgubilim deseni (Merriam ve Tisdell, 2016) tercih edilmiştir. Olgubilim araştırmalarında araştırmacının rolü, katılımcıların deneyim dünyalarını olabildiğince etkili bir şekilde ve deneyimlerine ilişkin düşüncelerinden ve yansımalarından bağımsız olarak tanımlamasına yardımcı olmaktadır (Howitt ve Cramer, 2017). Olgubilim araştırmalarında bireylerin olguyu deneyimlemiş olmaları ve bu deneyimleri açıkça ifade edebilmeleri gerekmektedir (Creswell, 2021). Gelişimsel özellikler nedeniyle araştırma kapsamına alınan 1.-3. sınıf öğrencilerinin, uzaktan eğitimin bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini nasıl etkilediğini ifade etmeleri mümkün değildir. Bu yaş grubu için öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal yaşantılarını en iyi gözleyebilecek, açıklayabilecek ve önceki yıllardaki süreçlerle karşılaştırabilecek uzman kişiler sınıf öğretmenleridir. Bu nedenle çalışmada sınıf öğretmenlerinin konu ile ilgili yaşantılarının incelenmesine karar verilmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin farklı bölgelerindeki illerde bulunan devlet okullarında 3. sınıf öğretmeni olarak görev yapan 53 öğretmenden oluşmaktadır. Katılımcılar, maksimum çeşitlilik örnekleme (Emmel, 2013) yöntemi ile belirlenmiştir. Bu örnekleme yönteminde, çalışılan olguya ilişkin çok sayıda farklılığı içeren genel noktaların saptanması hedeflenir. Bu şekilde birbirinden birçok yönden farklı olan bireylerin ortak deneyimleri ve yaşantıları saptanabilmektedir (Patton, 2002). Araştırmacılar, maksimum çeşitlilik örneklemesini kullanarak, farklı bağlamlardaki farklı paydaşlar tarafından deneyimlenen aynı olgunun temel ve değişken olan özelliklerini belirleyebilir (Suri, 2011). Bu çalışmada da farklı illerdeki farklı yerleşim yerlerinde (köy, ilçe merkezi ve il merkezi) sınıf öğretmeni olarak görev yapan bireylere ulaşarak araştırmaya konu olan olguya ilişkin farklı yaşantıların ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu örnekleme stratejisi ile özelde sosyo-ekonomik düzey nedeniyle öğrencilerin uzaktan eğitim yaşantılarında ortaya çıkabilecek olası farklılıkların da yansıtılabileceği düşünülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş ortalamasının 42.3 olduğu, katılımcıların yaşlarının 25 ile 63 arasında değiştiği belirlenmiştir. Katılımcıların %43.4'ü erkek iken %56.6'sı kadındır. Katılımcı öğretmenlerin %54.7'si il merkezinde görev yaparken %20.8' ilçe merkezinde, %24.5'i de köylerde görev yapmaktadır. Araştırmaya Malatya, Ankara, Şanlıurfa, Şırnak, Mardin, Bilecik, Düzce, Kütahya, Sivas ve İzmir illerinde görev yapan öğretmenler katılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin bir kısmı öğretmenlerle yapılan yüz-yüze görüşmelerle, bir kısmı da çevrimiçi görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Pandemi koşullarının ve farklı illerden katılımcıların bulunması nedeniyle 47 katılımcıya ait veriler çevrimiçi olarak oluşturulan bir form aracılığıyla, 6 katılımcıya ait veriler ise yüz yüze yapılan görüşmeler ile elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacıların önceden hazırladıkları konular ve sorular üzerinden yürütüldüğünden her görüşmede aynı konular ele alınır. Ancak katılımcıların fazla konuşkan olmaması, bazı konuların netleştirilmesine ve daha derinlemesine bilgilere ihtiyaç duyulması durumlarında, yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacıya esneklik sağlar (Corbin ve Strauss, 2015). Bu çalışmada kullanılan görüşme formunda (Bkz. Ek) yer alan sorular hazırlanırken önce ilgili alanyazın incelenmiş, oluşturulan sorular bir alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Daha sonra iki sınıf öğretmeni ile pilot görüşme yapılmış ve görüşme formundaki soruların açık, anlaşılır ve araştırmanın amacına uygun olduğu görülmüştür. Görüşme formunda araştırmanın amacı doğrultusunda iki soruya yer verilmiştir. İlk soru ile katılımcı öğretmenlerin geçmiş yıllardaki yaşantılarından hareketle, bu yıl okudukları üçüncü sınıf öğrencilerinde ne tür farklılıklar (bilişsel, duyuşsal ve davranışsal) gözlemlediklerini belirtmeleri istenmiştir. İkinci soru ile öğrencilerde gözlemledikleri bilişsel, duyuşsal ve davranışsal açıdan öğrenme farklarını kapatmaya dönük ne tür çalışmalar yaptıklarını belirtmeleri istenmiştir.

Araştırmanın verileri Kasım-Aralık 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Yüz-yüze ve çevrimiçi yapılan görüşmelere ilişkin kayıtlar bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra katılımcıların onayına sunulmuştur. Katılımcıların teyidi alındıktan sonra verilerin analizine geçilmiştir. Veriler, içerik

analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde önce verilerin kavramsallaştırılması, daha sonra birbirine benzeyen kavramlardan temalara ulaşılması söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Metinlerin sistematik bir şekilde incelenmesiyle hem açık hem de gizil anlamlara ulaşmaya çalışılır (Saldana, 2011). Bu doğrultuda verilerin düzenlenmesinin ardından önce transkript edilen veriler her iki araştırmacı tarafından birçok kez tümevarımsal bir bakış açısıyla okundu. Daha sonrasında transkriptler, katılımcılar tarafından ifade edilen temel fikirleri ve kavramları yansıtan kodlar ve kategorileri oluşturmak için eleştirel olarak okundu. Kodlar oluşturulurken, araştırma sorusu olarak belirlenen üçüncü sınıf öğrencilerinde gözlenen öğrenme kayıplarının neler olduğu ve bu kayıpları kapatmaya dönük ne tür çalışmalar yapıldığına odaklanıldı. Kodlar ve ilişkili metin bölümleri bilgisayarlı bir nitel veri analizi programı kullanılarak oluşturuldu. Programda kodlama yapılırken öncelikle ön kodlama, betimsel kodlama ve süreç kodlama gibi yöntemlerle birinci döngü kodlama yapılmıştır. Ardından elde edilen kodların üzerinden ikincil döngü kodlama (Saldana, 2019) yapılarak kodlar yeniden düzenlenmiştir. Kodların düzenlenmesiyle kategoriler, alt temalar ve temalara ulaşarak araştırmanın bulguları ortaya konmuştur. Bu çalışmada temalar, katılımcı ifadelerinde ortak olarak paylaşılan anlam kalıplarını yansıtan birleştirici ana kavramlardır (Braun ve Clarke, 2019).

Araştırmacıların Rolü

Nitel araştırmaların yorumsamacı doğası gereği yazarların araştırma süreci boyunca rollerinin ve bakış açılarının belirtilmesi önemli görülmektedir (Creswell, 2021). Bir eğitim araştırmacısı ve öğrenci velisi olarak her iki araştırmacı da araştırmanın başlangıcında, pandemi süreci ve uzaktan eğitim yaşantılarının ilkokula yeni başlayan öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler yarattığı varsayımını taşımakta idi. Birinci yazar, ilgili eğitim öğretim yılında aynı zamanda 3. sınıf öğretmeni olarak süreci yakından deneyimlediği için araştırmanın başında daha fazla önyargıya sahipti. Aynı zamanda katılımcılarla yapılan görüşmeleri de yürüttüğünden birinci yazar, kendi mesleki deneyimlerini katılımcıların deneyimlerine dayatmamaya özen göstermiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlara ilişkin birçok noktada örtüşen deneyimleri olsa da katılımcılar ile yaptığı görüşmeler esnasında duygularını, tepkilerini ve kendi deneyimlerini katılımcılara yansıtmamak için özel bir çaba sarf etmiş, katılımcıların deneyimleriyle aşırı bağ kurmamaya çalışmıştır. İkinci yazar ise sınıf eğitimi ile ilgili herhangi bir tecrübesi olmayan, nitel ve nicel eğitim araştırmaları ve eğitimde teknoloji kullanımı konularında uzmanlığa sahip bir akademisyendir. Bu nedenle problem durumunun oluşturulması, araştırmanın kapsamının ve kuramsal çerçevesinin belirlenmesi ve kodların rafine edilmesi noktasında bir danışman gibi görev üstlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik Stratejileri

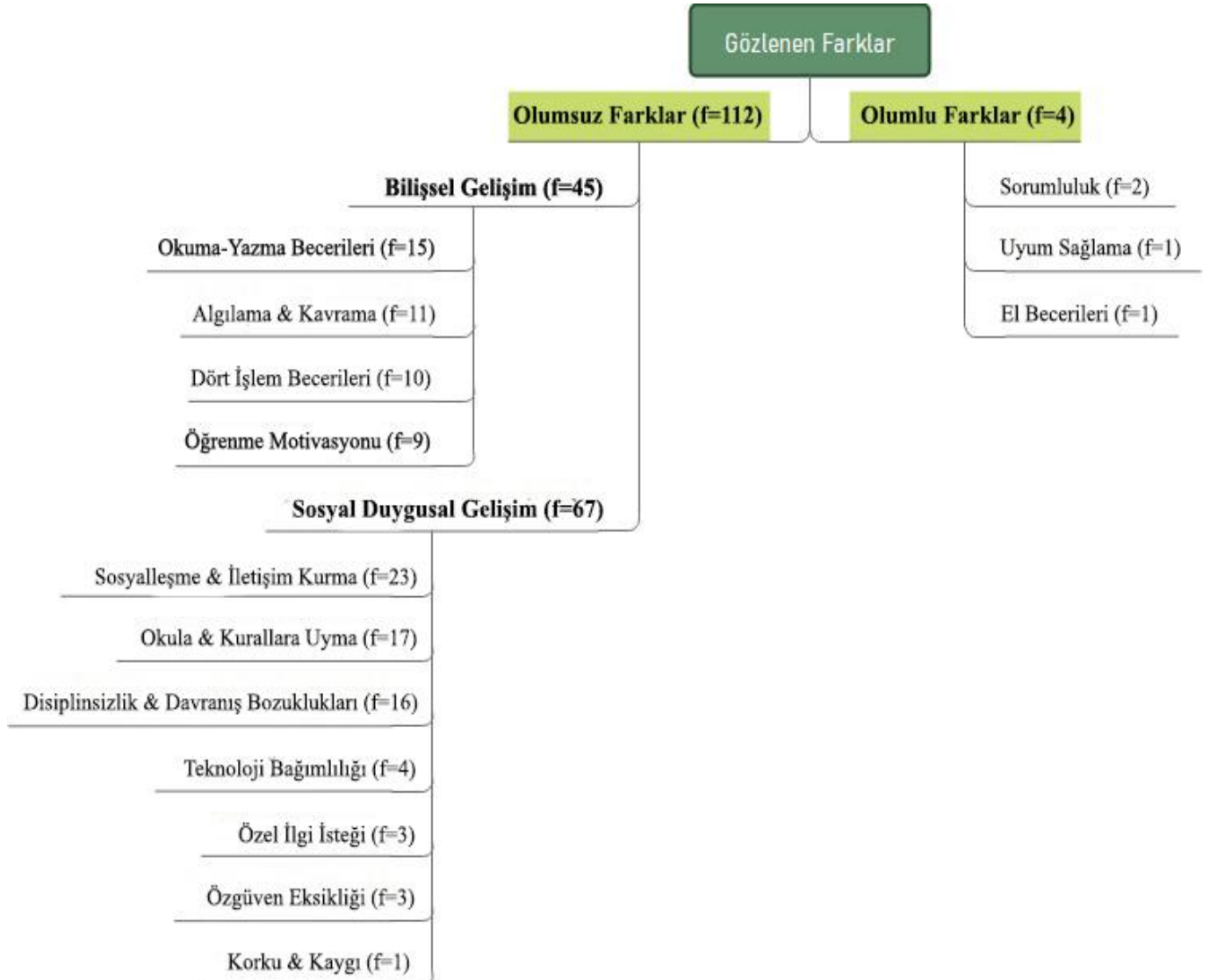
Nitel araştırmalarda geçerlik, elde edilen bulguların doğruluğunun değerlendirilmesini amaçlayan bir süreci ifade eder. Nitel araştırmalarda geçerliğin ve güvenirlüğün sağlanması için farklı stratejiler uygulanabilir. Bu çalışmada, çalışmanın geçerliğini artırmak üzere katılımcı teyidi ve araştırmacıların rollerinin ve önyargılarının açıklanması stratejilerine başvurulmuştur. Katılımcı teyidinde veriler analiz edilip yorumlandıktan sonra sonuçlar katılımcılara iletilir. Bu şekilde doğruluk ve inandırıcılık açısından bir değerlendirme yapılabilir. (Creswell, 2021). Bu çalışmada da

katılımcılarla yapılan görüşmelerin dökümleri ve ulaşılan bulgular katılımcılarla paylaşılmış, katılımcıların söylemlerinden ulaşılan bulguları doğru ve inandırıcı buldukları görülmüştür. Araştırmacıların araştırmanın daha başında deneyimlerini, varsayımlarını ve olası önyargılarını belirtmeleri, okuyucunun verilerin nasıl yorumlandığını anlayabilmeleri açısından kullanılan bir geçerlik stratejisidir (Creswell ve Miller, 2000; Merriam, 1995; Miles vd., 2014) Bu stratejiye uygun olarak araştırmacıların rolleri ve olası önyargıları açıklanmıştır. Bununla birlikte araştırmada veri toplama prosedürü ve veri analizi süreçlerinin açıkça ifade edilmesi geçerliği artırmak için kullanılan bir stratejidir (Howitt, 2013). Bu anlamda veri toplama süreci ve veri analizinde kullanılan yöntemler şeffaf bir şekilde belirtilmiştir. Nitel araştırmacılar için güvenilirliği sağlamak adına sorulması gereken asıl soru, bir çalışmanın sonuçlarının başka bir çalışmanın sonuçlarıyla aynı olup olmadığı değil, çalışmanın sonuçlarının toplanan verilerle tutarlı olup olmadığıdır (Lincoln ve Guba, 1985). Nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmak için veri ya da yöntem üçgenlemesi ya da akran incelemesi yöntemleri kullanılabilir (Merriam, 1995). Bu araştırmada güvenilirlik stratejisi olarak kod listesi iki yazar tarafından ayrı ayrı yapılmış ve oluşturulan kod listeleri arasında yüksek düzeyde bir uyum olduğu görülmüştür. Bununla beraber araştırma ekibi araştırmanın verileri, veri analiz süreci ve bulguların yazımı ile ilgili hususlar konusunda

başka bir alan uzmanından görüş istemiştir. Bu uzman tarafından yapılan dış kontrol sonucunda araştırma süreci ve sonuçları konusunda araştırmacılarla görüş birliği içinde olduğu görülmüştür. Araştırmada ayrıca güvenilirliği artırmak üzere verilerin toplanması ve analizi ile ilgili süreçler ayrıntılı olarak betimlenmeye çalışılmış, bulgular verilirken doğrudan alıntılara sık yer vermeye özen gösterilmiştir (Creswell ve Miller, 2000).

Bulgular

Araştırmadan elde edilen bulgular araştırma soruları kapsamında yapılan kodlamalar sonucunda ortaya çıkan tema ve alt temalar çerçevesinde verilmiştir. Öğretmenlerin, yüz-yüze eğitim sundukları geçmiş yıllardaki öğrencileriyle uzaktan eğitim yoluyla eğitim verdikleri mevcut öğrencileri arasında gördükleri farklara ilişkin görüşleri incelendiğinde, katılımcıların mevcut öğrencilerin önceki yıllardaki öğrencilere göre farklılıklarını ifade ederken büyük bir çoğunlukla olumsuz hususlardan bahsettikleri görülmüştür (Bkz. Şekil 1). Katılımcıların gözlemledikleri olumsuz farklara ilişkin görüşleri sosyal ve duygusal gelişim ile bilişsel gelişim olmak üzere iki farklı temada ele alınmıştır. Çok az da olsa bazı öğretmenlerin pandemi sürecinin öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerine değindikleri belirlenmiştir. Ulaşılan temalara ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Pandemi sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin oluşturulan temalar

Öğrencilerde Gözlenen Bilişsel Gelişim Farklılıkları

Katılımcıların bilişsel gelişim açısından öğrencilerinde gözlemledikleri farklılıklarda okuma yazma becerilerine ilişkin farklılıkların ön plana çıktığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin önemli bir kısmı, öğrencilerin akıcı okuma konusunda 3. sınıf seviyesinin gerisinde olduğunu ifade etmiştir. Bu durumu katılımcılar “Geçmiş yıllardaki öğrencilerin okuma hızları daha iyiydi.” ve “Okuma konusunda, 1. sınıfyarıda kaldığı için sıkıntı yaşayan çok öğrencimiz var. Normalde bu en fazla 1-2 öğrenci olurdu.” gibi ifadelerle dile getirmiştir. Benzer şekilde gerek yazma gerekse defter düzeni konusunda da öğrencilerin 3. sınıf seviyesinin gerisinde olduğu ifade edilmiştir. İlçe merkezinde çalışan bir öğretmen “Çocukların yazma becerileri uzaktan eğitimde kontrol edilemediğinden defter düzeni, yazı güzelliği eksik kaldı.” ifadesiyle yazma becerilerindeki eksiklerin gerekçesinin uzaktan eğitim olduğunu ifade etmiştir. İl merkezi, ilçe merkezi ve köylerde çalışan öğretmenlerin okuma yazma becerilerinde eksiklikler olduğunu belirtmeleri, bu durumun genel bir sorun olduğunu göstermektedir. Katılımcı sınıf öğretmenleri, matematik ve özellikle dört işlem becerileri konusunda öğrencilerinde gözlemledikleri farklılıkları da sıklıkla vurgulamıştır. 52 yaşındaki deneyimli bir sınıf öğretmenin “Matematik konusunda da eski üçüncü sınıflara göre çok fark var.” şeklindeki ifadesi, bu bağlamda dikkate değerdir. Bir diğer öğretmen ise öğrencilerinin “...matematikte eldeli toplama ve onluk bozarak çıkartmada sorun yaşadıklarını” belirtmiş, dört işlem konusunda yaşanan sorunları dile getirmiştir. İlkokulda kazanılması beklenen temel akademik beceriler olan okuma yazma ve matematik becerilerinde yaşanan bu tür sorunlar, pandemi süreci nedeniyle uzaktan yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerinin öğrencilerin akademik gelişimleri üzerinde olumsuz etkilere yol açtığını göstermektedir.

Katılımcıların, öğrencilerin bilişsel gelişimlerinde gözlemledikleri bir diğer farklılık, kavrama ve algılama konusundadır. Katılımcı öğretmenler, öğrencilerin okuduklarını anlayamama, duyduklarını algılayamama, öğrendiklerini unutma, dikkat dağınıklığı gibi problemler yaşadıklarını ifade etmiştir. Yapılan görüşmelerde, Şanlıurfa’da çalışan bir öğretmen, “Önceki yıllardaki 3. sınıf öğrencilerimin algıları daha açıktı.” ifadesiyle gözlemlendiği farklılığı ifade etmiştir. Ankara’da bir ilçe merkezinde çalışan bir öğretmen ise “Bilgilerin unutulduğunu gözledim. Sanki hiç eğitim almamış gibi yapılan eğitimlerin de etkisiz olduğunu gözledim.” şeklinde görüşünü dile getirmiştir. Bilişsel gelişim konusunda ifade edilen sorunlardan bir diğeri ise öğrenme motivasyonunda yaşanan sorunlardır. Bu bağlamda katılımcılar, öğrencilerinin derslere ve öğrenmeye yönelik ilgilerinin azaldığını, ders içi çalışmalarda ve etkinliklerde isteksiz olduklarını dile getirmiştir. Mesleki deneyimi olan 56 yaşındaki bir sınıf öğretmeni bu konuda, “Derse katılım daha fazla olurdu.” ifadesiyle, pandemi sürecinin öğrencilerin öğrenme motivasyonunu etkilediğini belirtmiştir. “Öğrenmeye karşı bir ilgisizlik oluşmuş.”, “Öğrenci davranışları değişmişti. Okula istekleri de değişti.”, “Etkinliklere katılma istekleri azalmış” şeklindeki görüşler de öğrencilerin derse ve öğrenmeye karşı isteksizliğini ortaya koymaktadır. İlkokulun henüz başında uzun süre okuldan uzak kalan öğrencilerin derse ve öğrenmeye karşı isteksizlik yaşamalarının beklenen bir sonuç olduğu ifade edilebilir. Ancak bu durum tersine çevrilmediği takdirde akademik anlamda ciddi sorunların yaşanabileceği de vurgulanmalıdır.

Öğrencilerde Gözlenen Sosyal & Duyuşsal Gelişim Farklılıkları

Katılımcı öğretmenlerin, sosyal ve duygusal anlamda özellikle öğrencilerde sosyalleşme ve iletişim kurma konusunda sıkıntılar yaşandığını belirttikleri görülmüştür. Öğrencilerin arkadaşlarıyla iletişim kurmakta ve oyun oynamakta zorlandıkları, sık sık kavga ettikleri ve birlikte oyun oynayamadıkları katılımcılar tarafından sıklıkla vurgulanmıştır. Köy okulunda görev yapan erkek bir öğretmen, bu durumu “Teneffüslerde birbirleriyle sürekli kavga halindedir. Normalde 3. sınıf düzeyinde daha iş birliği içinde çalışabilmeli, kavga gibi durumlar yaşanmamalı, okula uyumları tamamen sağlanmış olmalıydı. Kendilerini ifade etmekte zorlanan öğrenci sayısında büyük artış var.” şeklinde ifade etmiştir. Başka bir öğretmen ise “birbirlerini görmemeleri nedeniyle oyun kurup oyun oynamayı bile unuttuklarını” ifade etmiştir. Beden eğitimi dersinde yaşanan sorunları aktaran bir öğretmen “dışarı çıkardığımız zaman oyun oynamakta biraz bocalıyorlar.” ifadeleriyle, öğrencilerin oyun kurmakta ve oynamakta zorlandıklarını ifade etmiştir.

Katılımcılar tarafından uzaktan eğitim sürecinin sonunda öğrencilerde gözlemlenen sosyal ve duygusal farklılıklardan bir diğeri ise okula ve okul-sınıf kurallarına uyum sağlama konusunda yaşanan sorunlar olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin akranları ile sosyalleşme ve iletişim kurmakta zorlanmaları doğal olarak okula uyum ve kurallara uyma açısından sorunlara yol açmış olabilir. Bazı öğretmenlerin “Çocuklar okul kurallarını unuttular.” ve “Okul kurallarına tekrardan uyum sağlamakta zorlandılar.” şeklindeki ifadeleri, okul kurallarını yeni yeni öğrenen öğrencilerin uzun bir süre boyunca okul ortamından uzak kalmaları sonucunda kuralları unuttukları ya da içselleştiremediklerini göstermektedir. Bazı öğretmenler ise öğrencilerin sosyal gelişimleri açısından bulunmaları gerekenden daha geride olduklarını belirtmek üzere “Bir öğrencimde okula uyum sorunu yaşadım. Birinci sınıf öğrencisi gibi sürekli anneye ihtiyaç duyuyor.” ifadesini kullanmıştır. İlkokula yeni başlayan çocuklar için ilk haftalar kurallara uyma ve sosyal ilişkiler geliştirme açısından kritik öneme sahiptir (Bilgili, 2007). Ancak bu dönemi yaparak-yaşayarak tecrübe etmeyen öğrencilerin uzaktan eğitimle okul ve sınıf kurallarını öğrenmesi veya pekiştirmesi ya da akranları ile iyi ve olumlu ilişkiler geliştirmesi güçtür. Bu durum ise güvenli ev ortamından ayrılan; öğretmen, diğer öğrenciler, dersler ve kurallar gibi yeni ve yabancı unsurlar barındıran bir ortama giren öğrencilerin korku ve kaygı yaşamalarına neden olabilir. Bu sürecin üçüncü sınıf öğrencilerinde gözlenmesi ise sorunun çözülmediğinde büyüyerek okula, eğitim ve sınıf ortamına ilişkin olumsuz tutumların kalıcı olmasına neden olabileceğini göstermesi açısından düşündürücüdür.

Katılımcıların sosyal ve duygusal gelişim açısından sıklıkla belirttikleri bir diğer husus da disiplinsizlik ve davranış bozukluklarıdır. İl merkezindeki bir okulda görev yapan 55 yaşındaki bir öğretmen bu konudaki görüşünü “...Mesela disiplin kayboldu. Çocuklar şu anda önceki devrelere göre daha kötü. Söz dinlemez, kurallara uymaz, davranışlarla ilgili bazı boşluklar var. Aile her ne kadar da bir şeyler kazandırmaya çalışsa da okulun yerini tutmuyor...” şeklinde ifade etmiştir. Ankara il merkezinde çalışan 35 yaşındaki bir öğretmen ise bu durumu “1. sınıfın 2. döneminde uzaktan eğitime geçtik ve şu an 3. sınıf olduk. Bu sene başında öğrenciler sanki 1. sınıf gibi disiplin sorunları yaşadı.” şeklinde ifade etmiştir. Birçok katılımcının öğrencilerdeki disiplin sorunlarına vurgu yapması pandeminin ve uzaktan

eğitim sürecinin bu doğrultudaki etkilerini ortaya koymaktadır. Katılımcılar tarafından sosyal ve duygusal gelişim yönünden vurgulanan bir diğer farklılığın teknoloji bağımlılığı olduğu görülmüştür. Katılımcılar, öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde okuldan uzak kalmalarının ve canlı dersler nedeniyle teknolojik cihazları sıklıkla kullanmalarının özellikle sosyal medyaya daha çok ilgi duymalarına neden olduğunu belirtmiştir. İl merkezindeki bir okulda görev yapan bir öğretmen durumu “*Pandemi, sosyal mesafe ve fiziki mesafeyi çocukların beyinlerine yerleştirdi. Çocukları çocuklardan uzaklaştırdı... Birbirine yabancılaşıp, teknolojiye, internete, Twitter'a, Facebook'a bu yaşta girmeye başladılar. Ders dışı her türlü işi yaptılar bu dönemde.*” sözleri ile açıklamıştır. İlçe merkezinde çalışan bir öğretmen ise durumu “*Çocukların sorumluluk almaları zayıfladı. Daha bireysel ve yalnızlaştılar. Teknolojiye bağımlılık arttı.*” sözleri ile açıklamıştır. Teknoloji ve sosyal medya bağımlılığı konusunda verilen yanıtların hem il hem de ilçe merkezlerinde görev yapan öğretmenler tarafından dile getirilmiş olması, bu sorunun teknolojinin yaygın olduğu yerleşim birimlerinde yaşandığını göstermektedir.

Katılımcı öğretmenlerin belirttiği sosyal ve duygusal gelişimle ilgili diğer farklılıklar ise özgüven, özel ilgi isteği, korku ve kaygı olmuştur. Özgüven eksikliği, katılımcılar tarafından “*Güvensizlik, yaşının özelliklerinin gerisinde.*” ve “*Çocukların kendine güvenleri daha fazla idi.*” ifadeleriyle dile getirilmiştir. Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin çok fazla ilgi istediklerini ve korku, kaygı durumlarının yüksek olduğunu ifade etmiştir. İl merkezinde çalışan bir öğretmen korku ve kaygı durumunu “*Hala hastalıktan aşırı tedirgin olan çocuklar var. Mesela maskesi kaybolur kaybolmaz telaş yapıyorlar. Çocuklar bir anda bana hastalık bulaşacakmış gibi düşünüyor.*” şeklindeki ifadeyle belirtmiş, COVID-19 pandemisinin öğrenciler üzerinde devam eden etkilerini ortaya koymuştur.

Katılımcıların, pandemi sürecinde öğrencilerde gözlemediği az sayıdaki olumlu farklılıklar ise sorumluluk, uyum sağlama ve el becerileri konularında olmuştur. Yapılan görüşmelerde bir öğretmenin “*Olumlu anlamda öğrencilerde özdenetim ve sorumluluk duygusu gelişti.*” ifadesine karşılık başka bir öğretmenin “*Çocukların sorumluluk almaları zayıfladı.*” şeklinde olumsuz görüş bildirdiği de görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin şartlara uyum sağlama konusunda deneyim kazandıkları ve evde olmalarından dolayı el becerilerinin geliştiği şeklindeki katılımcı ifadeleri, pandemi sürecinde gözlemlenen olumlu farklılıklardır.

Öğrencilerdeki Öğrenme Kayıplarını Kapatmaya Yönelik Çalışmalar

Katılımcıların, öğrencilerde gözlemedikleri eksiklikleri gidermeye yönelik yaptıklarını ifade ettikleri çalışmalara ilişkin görüşleri sosyal ve duygusal beceriler için yapılan çalışmalar ve bilişsel beceriler için yapılan çalışmalar şeklinde iki alt tema altında incelenmiştir.

Sosyal ve duygusal gelişimde görülen kayıpları kapatmaya yönelik öğretmenlerin yaptıkları çalışmalar arasında oyun ve grup etkinlikleri yer almaktadır. Katılımcı öğretmenlerin, yaşanan sorunlara yönelik olarak oyunlara ve grup çalışmalarına önemli yer ayırdıkları görülmüştür. Bir katılımcının “*Öğrenciler arasındaki olumlu bağlılığı arttırmak ve sosyal gelişimlerini desteklemek amacıyla sınıf içi oyun ve etkinlikler yapıyorum.*” ve diğer bir öğretmenin “*İletişim, etkileşim problemlerini de başta kural koyarak bol bol oyun oynayarak aşmaya çalışıyoruz.*” ifadelerinden,

öğretmenlerin “*oyunlarla iletişimlerini güçlendirmeye*” çalıştıkları anlaşılmaktadır. Oyun ve grup çalışmaları; öğrencilerin arkadaşlık bağlarını, iletişim becerilerini ve sosyal gelişimi güçlendirmek için öğretmenler tarafından önemli çalışmalar olarak görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerin öğrencilerdeki sosyal ve duygusal açıdan ortaya çıkan eksiklikleri kapatmak üzere ayrıca kendini açma etkinliklerini uyguladıkları belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade edebilmelerine yönelik etkinliklerin yapıldığı dile getirilmiştir. Yapılan görüşmelerde il merkezinde çalışan bir öğretmen, “*Kendi duygularını ifade edebileceği iletişim aktivitelerine ağırlık veriyorum.*”, başka bir öğretmen ise “*Sınıfta sosyal aktiviteler yapıyoruz. Onların fikirlerini, görüşlerini soruyorum.*” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Bu etkinliklerle öğrencilerin pandemi sürecinde sosyalleşememesinin, arkadaşlarıyla bir arada olamamasının etkisiyle yaşadıkları iletişim problemlerinin aşılması amaçlanmaktadır. Psikolojik açıdan öğrencileri desteklemek adına rehberlik servisiyle iş birliği içinde çalışmak, öğrenciyle konuşmak gibi çalışmaların yapıldığı da katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Bu konuda Ankara il merkezinde çalışan bir öğretmen “*Özellikle sosyal beceriler konusunda rehberlik servisiyle çalışmalar yapıyoruz.*” ifadesiyle, uzman desteğine de başvurduğunu belirtmiştir. Diğer bir öğretmen ise “*Çocukları psikolojik açıdan biraz rahatlatmaya çalışıyorum. Pandeminin o kadar da korkulacak bir şey olmadığını, dikkat ettiğiniz takdirde bunun üstesinden geleceğimizi söylüyorum.*” ifadesiyle, öğrencilerin pandemi nedeniyle yaşadığı psikolojik sorunların üstesinden gelmeye çalıştığını kaydetmiştir. Bunların yanı sıra öğrencilerin sorumluluk bilincine sahip olmadığını düşünen bazı katılımcılar da onlara sorumluluk vererek bunun üstesinden gelmeye çalıştıklarını, yapılan görüşmelerde ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin bilişsel gelişimlerinde görülen eksikleri kapatmak üzere çoğunlukla uygulamalı etkinlikleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Bu kapsamdaki çalışmalar dikte, güzel yazı, dört işlem, problem çözme gibi uygulamaların yaptırılmasıdır. Köy okulunda çalışan bir öğretmen, “*Defter tutma ve güzel yazma alışkanlığı için çok yormayacak şekilde yazı yazdırıyorum.*” ifadesiyle defter düzeni ve güzel yazı konusunda yaptırdığı uygulamaları belirtmiştir. Malatya’da köy okulunda çalışan başka bir öğretmen de “*Yazmada ciddi problem vardı. Alfabeyi tekrar çalıştık. Bireysel yanıtları tespit edip düzelttim.*” ifadesiyle güzel yazı konusunda çalışmalar yaptığını kaydetmiştir. Bir diğer öğretmen ise “*Ritmik sayma ve dört işlemde bol bol pratik yapıyoruz.*” ifadesiyle uygulama yaptırdığı çalışmalarını dile getirmiştir. Görüldüğü üzere öğretmenler, pandemi sürecinde yaşanan kayıpları kapatmak için, eksiklik görülen konularda uygulama ve tekrar yapmaya dönük çalışmalar yapmaktadır. Benzer şekilde öğrencilerin akıcı okuma, okuduğunu anlama becerilerindeki eksikleri gidermek amacıyla okuma etkinliği yapıldığı da katılımcılarca ifade edilmiştir. Bu doğrultuda birçok öğretmen günde bir dersi okumaya ayırdığını dile getirmiştir. İl merkezinde çalışan bir öğretmen, “*Okumaya ağırlık veriyorum. En az bir dersi okumaya ayırıyorum.*” ifadesiyle günde bir dersi okuma etkinliği yaptırdığını belirtmiştir. Başka öğretmenlerin de “*Serbest etkinlik derslerini tamamen okuma yazmaya ayırdım.*”, ve “*Okuma yazma problemi olan öğrencilerimle teneffüslerde okuma yazma çalışması yapıyorum.*” yanıtları ile serbest etkinlik derslerinde ve teneffüslerde dahi okuma etkinliği yaptıklarını kaydettikleri görülmektedir. Hatta Şırnak

ilçe merkezinde çalışan bir öğretmen, “Okuma çalışmaları bol bol yaptırıyorum ve evde de bunu takip etmek için fotoğraf veya video istiyorum.” ifadesiyle, okul dışında da bu çalışmaların devamlılığını sağlamaya çalıştığını ifade etmiştir. Bunların yanı sıra yapılan görüşmelerde bazı katılımcılar, okuma etkinliğini canlı derse katılamamış ya da okuma yazma konusunda eksikliği bulunan öğrencilere özel olarak yaptırdıklarını, bazıları da okuduklarını anlatarak okuduğunu anlama becerilerine eğildiklerini dile getirmiştir.

Katılımcı öğretmenlerin, bilişsel gelişime yönelik kayıpların kapatılması için düzeye göre etkinlikler yaptıkları, eksikleri olan öğrencilere özel ilgi gösterdikleri, bazı katılımcıların ise düzeylerine göre sınıfı gruplara ayırdıkları anlaşılmıştır. Köy okulunda çalışan bir öğretmen “Ben özellikle eksik olan çocuklarla son saatlerde ilgilenip onlara özel program uyguluyorum.” ifadesiyle, eksikleri olan öğrencilerle sınıfta özel olarak ilgilendiğini belirtmiştir. İlçe merkezinde çalışan bir öğretmen ise “Akademik yönden geri kalmış öğrenciler için seviyelerine göre ilerlemelerini sağlayacak ödevler veriyorum.” ifadesiyle düzeye göre etkinlikleri ödev yoluyla yürüttüğünü dile getirmiştir. Diğer bazı katılımcılar, özellikle canlı derse girememiş öğrencilere özel ilgi gösterdiğini belirtmiştir. Bazı öğretmenler tüm sınıfın düzeyine uygun çalışmalar yaptığını, bazı öğretmenler ise “Sınıfı iki hatta bazen üç gruba ayırarak seviyelerine uygun şekilde Türkçe ve matematik dersi” yaptıklarını dile getirmiştir.

Bilişsel gelişim yönünden eksikleri kapatmak amacıyla yapılan çalışmalar arasında konu tekrarı ve telafi eğitimleri de yer almaktadır. Bu doğrultudaki öğretmen görüşleri, konuların sıklıkla tekrarlandığını ve bir öğretmenin “Bir konuyu bitirmem gereken süreden daha fazla olacak şekilde uzatıyorum.” şeklinde belirttiği gibi uzun süre ele alındığını göstermektedir. Öğretmenlerin ifade ettikleri telafi eğitimleri ise büyük bölümü uzaktan eğitimle devam eden 1. ve 2. sınıflara ait kazanımları hedefleyen çalışmalardır. Ankara il merkezinde çalışan bir öğretmen “Eylül ve Ekim aylarını ikinci sınıfın tekrarına ayırdım. İkinci ve üçüncü sınıf konularını harmanladım. Eksikleri gidermeye çalışıyorum.” ifadesiyle telafi eğitimlerini 2. sınıftan başlattığını belirtmiştir. Yine Ankara il merkezinde çalışan başka bir öğretmen ise “... konuyu anlatırken 1. sınıftan tekrarlarla başlıyorum.” ifadesiyle bunu 1. sınıfa kadar götürdüğünü dile getirmiştir. Bazı katılımcılar, bilişsel gelişim anlamındaki eksiklerin kapatılması amacıyla veli desteğine başvurduğunu ifade etmiştir. Bir katılımcı “Velilerin desteğiyle olumsuz etkileri olumluya dönüştürmeye çalışıyorum.” ifadesiyle, başka bir katılımcı da “Ailelerle sıkı ilişki içerisinde olup takip ediyorum.” ifadesiyle, eksiklerin kapatılmasında veli desteğini önemsediklerini dile getirmiştir. Malatya il merkezinde çalışan bir öğretmen, “Velilere ulaşmaya çalışıyoruz.” ifadesinin ardından “... İlgisiz olanlara pek ulaşamıyorsun. Aile desteklemediği sürece bir adım ilerleyemiyoruz.” şeklinde görüş bildirerek veli desteği konusunda problemler yaşandığını da eklemiştir. Görüldüğü üzere öğrencilerin evde çalışmalarına devam edebilmeleri için ailelerden de destek beklenmektedir. Ancak ailelerin bu desteği vermeleri konusunda da sorunlar yaşanmaktadır.

Öğrencilerin bilişsel gelişimlerinde görülen kayıpların giderilmesine yönelik yapılan diğer çalışmalar basitleştirme, teknoloji desteği ve akran öğrenmesidir. Katılımcılar, öğrencilerin hazırbulunmuşluk düzeylerine göre konuların daha basit bir şekilde ele alındığını belirtmiştir. Teknoloji desteğine ise özellikle öğrencilerin dikkatlerini çekmek amacıyla başvurulduğu görülmektedir. Bir öğretmen “Genelde akıllı

tahtada etkinlikler yapmaya çalışıyoruz. Orada biraz daha dikkatli oluyorlar. Çünkü bilgisayara telefona alışmışlar.” şeklinde bu konudaki çalışmalarını belirtmiştir. Başka bir öğretmenin “Sınıfta seviyesi iyi durumdaki öğrencilerden destek almasını sağlayarak akran öğretimini uyguluyorum.” ifadesinde görüldüğü gibi akran öğrenmesi de bilişsel gelişim anlamındaki kayıpların kapatılmasına yönelik sınıf öğretmenleri tarafından yapılan çalışmalar arasında yer almaktadır.

Tartışma

COVID-19 pandemisi nedeniyle Türkiye’de 2019-2020 ve 2020-2021 eğitim öğretim yıllarının önemli bir bölümünün uzaktan eğitimle sürdürülmesinin, birçok kademedeki öğrencileri olduğu gibi ilkökul öğrencilerini de sosyal ve bilişsel açıdan olumsuz etkilediği söylenebilir. Okuma yazma, akıl yürütme becerileri gibi bilişsel etkileri belirlemek daha kolay olsa da sosyal ve duygusal etkileri belirlemek de önemlidir (Baz, 2021; World Bank, 2020). Hem öğrenme kayıplarının ve sosyal-duygusal olumsuz etkilerin belirlenmesi hem de bunları telafi edecek çalışmaların planlanması ve yürütülmesi, COVID-19 pandemisinin olumsuz etkilerini giderebileceği gibi gelecekte insanlığın yaşayabileceği benzer durumlarda alınabilecek önlemler açısından da yol gösterici olabilir (Reimers, 2022a). Bu doğrultuda bu çalışmada, pandeminin tüm aşamalarını ilkökulun henüz başında deneyimlemiş olan 3. sınıf öğrencileri üzerinde pandemi ve uzaktan eğitim sürecinin etkileri ve öğretmenlerin olumsuz etkileri aşmak için aldıkları önlemler incelenmiştir.

Katılımcı görüşlerine göre pandemi sürecinde öğrenciler, okuma yazma becerileri konusunda önceki yıllardaki 3. sınıf öğrencilerine göre daha kötü gelişme göstermiştir. Öğrencilerin hızlı ve akıcı okuma, güzel yazı yazma, düzenli defter tutabilme gibi önemli becerileri sınıf düzeyine uygun şekilde kazanamadıkları görülmüştür. İlkokul düzeyinde son derece önemli olan okuma yazma becerilerinde yaşanan bu farklılık, önemli bir soruna işaret etmektedir. Bu eksikliklerin, 1. sınıfın ikinci döneminin ve 2. sınıfın büyük kısmında yüz yüze eğitimden mahrum kalan öğrencilere okuma yazma öğretiminin zor olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu ifade, Ferah Özcan ve Saydam (2021) tarafından yapılan, ilk okuma yazma öğretiminde uzaktan eğitime yönelik materyal yetersizliği, öğretim yöntem ve tekniklerini uzaktan eğitime uyarlayamama gibi nedenlerle uzaktan eğitimde ilk okuma yazma öğretiminin yeterince verimli olmadığı sonucuna ulaşılan araştırmaya dayandırılabilir. Engzell vd. (2021) tarafından yapılan çalışmada da bu araştırmanın bulgularıyla benzer şekilde, pandemi döneminde öğrencilerin okuma konusunda, pandemi öncesindeki öğrencilere göre daha az ilerleme gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kasa Ayten ve Ekmekci (2021) tarafından yapılan çalışmada ise 2020-2021 eğitim öğretim yılında 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, bağımsız okuma ve yazmaya geçmeleri gereken 1. sınıfın ikinci dönemi ve 2. sınıfta uzaktan eğitim görmelerinden dolayı yazma konusunda sorunlar yaşamakta olabilecekleri ifade edilmiştir.

Okuma yazma becerilerinde olduğu gibi dört işlem becerilerinde de pandemiden etkilenen öğrencilerde eksiklikler gözlenmiştir. Katılımcı sınıf öğretmenlerinin belirttiği bu durum, ilkökulda okuma yazma becerileri gibi önemli olan dört işlem ve matematik becerilerinin de pandemi sürecindeki öğrenme kayıpları arasında olduğunu göstermektedir. Bu sonuçla örtüşecek şekilde Contini vd.

(2021) ve Engzell vd. (2021) tarafından yapılan çalışmalarda da ilkökul öğrencilerinin pandemi sürecinde matematik becerileri anlamında kayıplar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada, belirtilen öğrenme kayıplarının il merkezi, ilçe merkezi ve köylerde görev yapan öğretmenler tarafından benzer şekillerde dile getirildiği görülmüştür. Ancak sosyal eşitsizliğin bu noktada öğrenme kayıplarının düzeyini etkileyebileceği söylenebilir. Tomasik vd. (2021) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin öğrenme düzeylerindeki heterojenliğin pandemide arttığı, bunun sosyal eşitsizlikle açıklanabileceği ifade edilmiştir.

Üçüncü sınıf öğrencileri, pandeminin ve uzaktan eğitimin etkisinde geçirdikleri süreçte kavrama ve algılama konusunda da önceki yıllardaki öğrencilere göre farklılıklar göstermektedir. Özellikle okuduğunu anlama gibi kritik becerilerdeki eksiklikler, sınıf öğretmenleri tarafından ifade edilmiştir. Okuduğunu anlama becerilerinin okuma hızındaki eksiklerden etkilenmiş olması muhtemel görünmekle beraber zor algılama, dikkat dağınıklığı, unutmaya gibi sorunlar, kavrama ve algılamada genel anlamda farklılıklar yaşandığını göstermektedir. Öğrenme motivasyonunda da derse katılım ve isteklilik gibi durumlarda düşüş gözlenmiştir. Kavrama ve algılama ile öğrenme motivasyonundaki bu farklılıklar, mevcut 3. sınıf öğrencilerinin pandemi öncesindeki öğrencilere göre okulda daha az bulunmaları ve daha az bilişsel faaliyette bulunmalarıyla ilişkilendirilebilir.

Öğrencilerde gözlemlenen bilişsel gelişim anlamındaki farklılıkların kapatılması, 3. sınıf derslerinin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi ve kazanımların öğrenciler tarafından kazanılabilmesi açısından önemlidir. Katılımcı sınıf öğretmenleri, uygulamalar yaptırarak önceki yıllara yönelik eksiklerin kapatılması yönünde çalışmalar yapmaktadır. Öğretmenlerin gözlemediği dört işlem becerileri, yazı ve defter düzeni gibi eksiklerin giderilmesinde bu çalışmalar öğretmenler tarafından gerekli görülmektedir. Yine katılımcıların belirttiği okuma becerilerindeki eksikliklere yönelik de derslerde ya da ders dışında okuma etkinliği yapılarak bu açık giderilmeye çalışılmaktadır. Öğretmenlerin sınıf ve öğrenci düzeyine göre etkinlikler belirlemesi, konuları basitleştirmeye çalışması, veli desteğine başvurması gibi çalışmalarla bilişsel gelişimdeki eksiklerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Pandemi sürecinde öğrencilerdeki öğrenme kayıplarının ve bilişsel gelişimdeki diğer farklılıkların yanı sıra sosyal ve duygusal anlamda da önemli farklılıklar yaşanmıştır. Bu bağlamda sosyalleşme ve iletişim kurma, okula ve kurallara uyum, disiplinsizlik ve davranış bozukluklarının katılımcılar tarafından vurgulandığı görülmektedir. Bu üç durumun ortak noktasının okuldan, arkadaşlardan ve okulun atmosferinden uzak kalmak olabileceği ve üçünün birbiriyle bazı noktalarda ilişkili olabileceği söylenebilir. Öğrencilerin sosyalleşmeye yönelik becerileri ve girişimleri ile iletişim becerileri, disiplinsizliği ve davranış bozukluğunu da tetikleyebilir. Benzer şekilde okula ve kurallara uyumda yaşanan sorunlar da disiplinsizliğe ve davranış bozukluğuna neden olabilir. Arkadaşlık ilişkilerinin sorunlu olması, oyun oynayamamak gibi sorunlar, ilkökul öğrencilerinin hem okula uyum sağlamalarında hem de gelecekte toplumsal yaşantıda zorluklar yaşamalarına neden olabilir. Tüm bunlar, pandemi döneminde okuldan uzak kalmanın öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerine işaret etmektedir. Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde de COVID-19 pandemisi sürecinde sosyalleşme (Okatan ve Tagay, 2021; Yıldız ve Bektaş, 2021), okula uyum, disiplinsizlik ve davranış bozuklukları (Erol ve

Erol, 2020; Sertkaya Dinler ve Dündar, 2021) konularında sorunlar yaşandığına ilişkin araştırma sonuçlarının, bu çalışmada ulaşılan sonuçlarla örtüştüğü görülmektedir.

Teknoloji bağımlılığı da pandeminin ve uzaktan eğitimin önemli sonuçları arasında yer almaktadır. 3. sınıf gibi erken bir dönemde öğrencilerin teknoloji ve sosyal medya ile bu denli iç içe olması, uzaktan eğitime teknolojik cihazlarla bağlanmanın yanı sıra uzun süre evde kalmanın etkisiyle doğan zaman geçirme ihtiyacının da sonucu olabilir. Diğer bazı çalışmalarda da ilkökul öğrencilerinin bu dönemde teknoloji bağımlılığı ile karşı karşıya kaldığı sonucuna ulaşılmıştır (Okatan ve Tagay, 2021; Sertkaya Dinler ve Dündar, 2021). Özgüven, özel ilgi isteği, korku ve kaygı durumları da uzaktan eğitim, okuldan uzak kalmak ve pandemi etkisinde ortaya çıkmış olabilir. Özgüven eksikliğinin ve özel ilgi isteğinin fazla olmasının sosyalleşme ve iletişim ile ilişki olduğu da söylenebilir. Kaygı ve korku ise bu süreçte hem velilerde hem de öğrencilerde görülen duygu durumlarıdır (Okatan ve Tagay, 2021). Bu çalışmada öğrencilerin salgın hastalığa ilişkin korku ve kaygı yaşadıklarına ilişkin ulaşılan sonuç, alanyazındaki diğer bazı çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik taşımaktadır (Aydın, 2021; Erçevik ve Mukba, 2021; Erol ve Erol, 2020; Yıldız ve Bektaş, 2021).

Sosyal ve duygusal anlamda yaşanan farklılıklar ve sorunların giderilmesine yönelik yapılan çalışmalarda, oyun ve grup etkinlikleri göze çarpmaktadır. Öğrencilerin birbiriyle oyun oynamalarını, grup çalışmaları yapmalarını kapsayan bu çalışmalar iş birliğini, olumlu arkadaşlık ilişkilerini teşvik etmekte, öğrencilerin okula uyum sorunları yaşamalarını engellemektedir. Yaşar (2021) tarafından yapılan çalışmada da katılımcı öğretmenlerin, pandeminin etkisindeki öğrencilerin okula uyum süreçlerinde sosyal beceri temelli grup etkinliklerinin yapılması gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Katılımcıların sıklıkla ifade ettikleri sosyalleşme ve iletişim sorunlarının üstesinden gelmek için de bu çalışmalara başvurdukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin ifade ettikleri kendini açma etkinliklerinin de sosyalleşme ve iletişim becerileri, okula uyum, özgüven gibi durumlara fayda sağlayabileceği söylenebilir. Psikolojik destek ve sorumluluk verme gibi çalışmalar da öğretmenler tarafından tercih edilirken tüm bu çalışmalar, pandeminin ve uzaktan eğitim sürecinde okuldan uzak kalmanın neden olduğu sosyal ve duygusal sorunların üstesinden gelinmesinde faydalı olacağı, katılımcı öğretmenler tarafından düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

İlkokula yeni başlayan öğrenciler, ev hayatından okul hayatına kritik bir geçiş yapmaktadır. Bu süreçte okula uyum sağlayabilmeleri ve okul kurallarını benimsemelerinde yüz yüze eğitim kritik öneme sahiptir (Mercan Uzun vd., 2021). Bu çalışmada ulaşılan, 1. ve 2. sınıfta okuldan uzun süreler uzak kalmalarının sosyal davranışlarını ve okula uyumlarını olumsuz etkilediği sonucu göz önüne alındığında, pandemi sürecinde dahi okuldan uzak kalmamalarını sağlayacak önlemlerin alınması önerilebilir. Okula uyum sağlamakta zorlanan öğrenciler, hem sosyal davranışlarında kişiliklerini yansıtmakta hem de başarılı olmakta zorlanmaktadır (Teymurlu, 2019). Bu nedenle grup etkinlikleri, psikososyal müdahale çalışmaları, uzman desteği ve bilgilendirme gibi çalışmalar, uyum sorunlarının giderilmesi için önerilebilir (Yaşar, 2021). Teknoloji bağımlılığı, korku, uyum sorunu gibi konularda daha ciddi olumsuzluklar gösteren öğrencilerin ise psikolojik destek almaları sağlanabilir. Bunun için sınıf

öğretmenlerinin, okullardaki rehberlik servislerinin yönlendirmesi ve çabası desteklenmelidir.

Öğrencilerin bilişsel ve akademik eksikleri de vurgulanması gereken bir diğer noktadır. Bu doğrultuda, öğrencilerin okuldan uzak kalmalarının olumsuz etkilerinin olduğu ve uzaktan eğitimin öğrenme kalitesi ve bilişsel gelişim açısından bu süreçte yeterli olmadığını ifade edilebilir (Aydın, 2021; Scarpellini vd., 2021). Bundan sonraki süreçte alınacak önlemlerde bu durumun da göz önünde bulundurulması, ciddi akademik ve bilişsel gelişim eksikliği olan öğrenciler için ise telafi programları uygulanması önerilebilir. Çünkü bir yandan 1. ve 2. sınıflara yönelik öğrenme kayıplarının giderilmesi gerekirken diğer yandan öğrencilerin 3. sınıfa yönelik kazanımları da edinmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) faydalı bir uygulama olarak değerlendirilebilir. Ancak bu uygulamanın etkililiğinin, taşınabilir öğrencilerin bu uygulamadan faydalanmakta zorlanması gibi durumlar da uygulayıcılar tarafından göz önünde bulundurulmalıdır.

Sınıf öğretmenlerinin bireysel çabaları ve çalışmaları, öğrencilerin yaşadığı bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim eksikliklerinin giderilmesinde oldukça önemlidir. Bu çabaların ve uygulamaların uygulayıcılar tarafından desteklenmesi, öğretmenlerin birbirlerinin uygulamaları hakkında bilgi sahibi olabilecekleri programların düzenlenmesi, telafi sürecini destekleyebilir. Bu araştırma kapsamında ele alınan 3. sınıf öğrencilerinin gelişimlerinin 4. sınıfa geçtiklerinde de incelenmesi, öğretmenlerin ve uygulayıcıların yaptıkları çalışmaların etkililiği hakkında fikir verebilir. Ayrıca bu çalışmada ve benzeri çalışmalarda ulaşılan, öğrencilerde pandemi sürecinin etkisiyle görülen farklılıklara ilişkin kategoriler bağlamında standart sınavlar ve psikometrik ölçme araçlarıyla nicel araştırmalar yürütülerek, yaşanan farklılıklara ilişkin demografik anlamda önemli sonuçlara ulaşılabilir.

Sonuç olarak COVID-19 pandemisi, tüm insanları olduğu gibi birer birey ve öğrenci olarak ilkökul öğrencilerini de önemli ölçüde etkiledi. Pandeminin bu bilişsel, sosyal ve duygusal etkilerinin belirlenmesi, öğrencilerin yaşadığı eksikliklerin telafi edilmesinde yol gösterici olabilir. Öğrencilerin gelişimlerinde görülen eksikliklere yönelik öğretmenlerin nasıl çözüm yolları ürettiğinin anlaşılması da hem COVID-19 pandemisi hem de insanlığın yaşayabileceği yeni, farklı deneyimlerde izlenecek yolların belirlenmesinde faydalı olabilir. Bu araştırmanın da bu bağlamda alanyazına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırmada ilkökula başlayan öğrencilerin pandemiden nasıl etkilendikleri anlaşılmaya çalışılırken 3. sınıf öğrencileri ele alınmıştır. Bunun nedeni, bu öğrencilerin pandemiden başladığı 2019-2020 eğitim öğretim yılında 1. sınıfa başlamış olmasıdır. Bu durum bir sınırlılık olarak değerlendirilebilir. Diğer sınıf düzeylerinde pandemiden farklı etkileri olabilir. Örneğin 2019-2020 eğitim öğretim yılında 2. sınıfa devam eden öğrencilerin okuma yazma becerilerini zaten kazanmış oldukları, bu konuda pandemiden etkilenmedikleri düşünülebilir. Ancak bazı bilişsel becerilerde ve özellikle sosyalleşme, iletişim gibi sosyal-duygusal gelişimle ilgili durumlarda ilkökul öğrencilerinde ortak noktalardan söz edilebilir.

Bu çalışmada, daha önce de 3. sınıf öğretmenliği yapmış ya da 3. sınıfta öğrencilerin bulunması beklenen seviyeyi bilen öğretmenlerin, pandemi öncesiyle sonrasını karşılaştırabilecek olması varsayımıyla öğretmen görüşlerine başvurulmuştur.

Sınıf öğretmenliğinin doğası gereği öğretmenlerle öğrenciler birlikte uzun zaman geçirmekte ve öğretmenin öğrencilerini iyi tanınması mümkün olmaktadır. Buna rağmen ulaşılan sonuçların öğretmen görüşleriyle ve algılarıyla sınırlı olduğu vurgulanabilir ve bu bir sınırlılık olarak ele alınabilir.

Yazar Katkı Oranı

Alanyazın taraması ve veri toplama sürecini araştırmacının birinci yazarı yürütmüştür. Veri toplama aracının hazırlanması, verilerin analizi, raporlama ve metinleştirme süreçleri ise her iki yazarın ortak çalışmalarıyla sonuçlandırılmıştır.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışma, İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulunun 12.11.2021 tarihli ve E.107818 numaralı etik kurul izniyle yürütülmüştür.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmanın yazarları, herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Kaynaklar

- Alisinanoğlu, F., Karabulut, R. ve Türksoy, E. (2020). Pandemi sürecinde çocukluk dönemi korkularına yönelik aile görüşleri. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 6(14), 547–568.
- Aydın, O. (2021). Covid 19 salgın sürecinin çocuklar üzerindeki etkileri. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 163–195. <https://doi.org/10.29228/tead.11>
- Baran, A. ve Sadık, O. (2021). Sınıf öğretmenlerinin acil uzaktan eğitim sürecindeki hazırbulunuşlukları ve görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(38), 1–33. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.862639>
- Baz, B. (2021). COVID-19 salgını sürecinde öğrencilerin olası öğrenme kayıpları üzerine bir değerlendirme. *Temel Eğitim Dergisi*, 3(1), 25–35. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.3.1.3>
- Bilgili, F. (2007). *İlköğretim 1. sınıfa yeni başlayan öğrencilere uygulanan eğitim-öğretime hazırlık çalışmalarının öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Braun, V. ve Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589–597. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11–53.
- Contini, D., Tommaso, M. L. Di, Muratori, C., Piazzalunga, D. ve Schiavon, L. (2021). *The Covid-19 pandemic and school closure: Learning loss in mathematics in primary education*. IZA Institute of Labor Economics.
- Cooper, H., Nye, B., Charlton, K., Lindsay, J. ve Greathouse, S. (1996). The effects of summer vacation on achievement test scores: A narrative and meta-analytic review. *Review of Educational Research*, 66(3), 227–268. <https://doi.org/10.3102/00346543066003227>
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2015). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing*

- grounded theory* (4. baskı). California: Sage Publications.
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (Çev. Ed. S. B. Demir ve M. Bütün (ed.)); 6. baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W. ve Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory Into Practice*, 39(3), 124–130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2
- Crouch, L. A. ve Gove, A. (2011). Leaps or one step at a time: Skirting or helping engage the debate? The case of reading. W. Jacob ve J. Hawkins (Ed.), *Policy Debates in Comparative, International, and Development Education* (ss. 155–174) içinde. London: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230339361>
- Çelik, Z. ve Şahin, S. A. (2020). Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde eğitimsel eşitsizliklerin yeniden üretimi. F. Kaleci, E. Başaran (Ed.), *Pandemi sürecinde sosyoekonomik değişim ve dönüşümler: Fırsatlar, tehditler, yeni normlar* içinde (ss.587-623). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.
- Çilek, A., Uçan, A. ve Ermiş, M. (2021). Pandemi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 13(49).
- Emmel, N. (2013). *Sampling and choosing cases in qualitative research: A realist approach*. Sage Publications.
- Engzell, P., Frey, A. ve Verhagen, M. D. (2021). Learning loss due to school closures during the COVID-19 pandemic. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 118(17). <https://doi.org/10.1073/PNAS.2022376118>
- Erçevik, A. ve Mukba, G. (2021). The COVID-19 pandemic: The experiences of children aged 11-14 years in Turkey. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 8, 32–44. <https://doi.org/10.52380/ijpes.2021.8.4.564>
- Ergüç Şahan, B. ve Parlar, H. (2021). Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemler ve çözüm yolları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. <https://doi.org/10.26466/opus.883814>
- Erol, M. ve Erol, A. (2020). Primary school students through the eyes of their parents during Covid-19 pandemic. *Milli Eğitim*, 49(1), 529–551. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.766194>
- Ferah Özcan, A. ve Saydam, E. N. (2021). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin Covid 19 salgın sürecinde ilk okuma yazma öğretimine yönelik algıları. *Journal of Individual Differences in Education*, 3(2), 62–86. <https://doi.org/10.47157/jietp.875187>
- Foti, P. (2020). Research in distance learning in Greek kindergarten schools during the pandemic of Covid-19: Possibilities, dilemmas, limitations. *European Journal of Open Education and E-Learning Studies*, 5(1), 19–40. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3839063>
- Howitt, D. (2013). *Introduction to qualitative methods in psychology* (3rd ed.). London: Pearson Education Limited.
- Howitt, D. ve Cramer, D. (2017). *Research Methods in Psychology* (5th ed.). London: Pearson Education Limited.
- Kasa Ayten, B. ve Ekmekci, S. (2021). Covid-19 pandemi döneminde ilkökul 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının belirlenmesi. *Turkish Studies - Learning and Literature*, 16(3), 1787–1810. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.52060>
- Koç, E. S. (2021). İlkokul öğretim programlarının Covid-19 sonrası yaygınlaşan uzaktan eğitime uygunluğunun incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal*, 7(1), 24–36.
- Levinson, M., Cevik, M. ve Lipsitch, M. (2020). Reopening primary schools during the pandemic. *The New England Journal of Medicine*, 24(382), 2368–2375. <https://doi.org/10.1056/NEJMms2024920>
- Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publications.
- Mercan Uzun, E., Bütün Kar, E. ve Özdemir, Y. (2021). Examining first-grade teachers' experiences and approaches regarding the impact of the COVID-19 pandemic on teaching and learning. *Educational Process: International Journal*, 10(3), 13–38. <https://doi.org/10.22521/edupij.2021.10.3.2>
- Merriam, S. B. (1995). What can you tell from an N of 1?: Issues of validity and reliability in qualitative research. *PAACE Journal of Lifelong Learning*, 4, 51-60.
- Merriam, S. B. ve Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4th Ed.). John Wiley & Sons.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. ve Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: a methods sourcebook* (3rd Ed.). California: Sage Publications.
- OECD. (2021). *The state of global education: 18 months into the pandemic*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1a23bb23-en>
- Okatan, Ö. ve Tagay, Ö. (2021). İlkokul velilerinin görüşlerine göre COVID-19 pandemisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 309–328. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.922991>
- Özcan, B. ve Saraç, L. (2020). Teachers' roles and competencies in online distance learning during the Covid-19 pandemic crisis: A case of physical education teachers. *Milli Eğitim*, 49(1), 459–475. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787127>
- Öztürk, B. ve Çetinkaya, A. (2021). Pandemi döneminde bir eğitim aracı olarak televizyon: TRT EBA TV. *İNİF E-Dergisi*, 6(1), 140–162. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.886813>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd Ed.). California: Sage Publications.
- Reimers, F. M. (2022a). Conclusions and implications. F. M. Reimers (Ed.), *Primary and secondary education during Covid-19* (ss. 461–475) içinde. Springer Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-81500-4_17
- Reimers, F. M. (2022b). Learning from a pandemic. The impact of COVID-19 on education around the world. *Primary and secondary education during Covid-19* (ss. 1–37) içinde. Springer Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-81500-4_1
- Reimers, F. M. ve Schleicher, A. (2020). *2020 COVID-19 pandemisine karşı eğitimde atılabilecek adımlara rehberlik edecek bir çerçeve*. OECD Publishing. Erişim adresi: https://globaled.gse.harvard.edu/files/geii/files/framework_guide_v4_tr.pdf
- Saldana, J. (2011). *Fundamentals of qualitative research*. New York: Oxford University Press.
- Saldana, J. (2019). *Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı* (Çev. Ed. A. Tüfekci Akcan ve S. N. Şad). Ankara: Pegem Akademi.
- Saygı, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim*

- Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 109–129. <https://doi.org/10.51948/auad.841632>
- Scarpellini, F., Segre, G., Cartabia, M., Zanetti, M., Campi, R. ve Clavenna, A. (2021). Distance learning in Italian primary and middle school children during the COVID-19 pandemic: A national survey. *BMC Public Health*, 21(1035), 1–13. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-11026-x>
- Sertkaya Dinler, S. ve DüNDAR, H. (2021). Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin yaşadığı problemler. *International Journal of Field Education*, 7(2), 112–133. <https://doi.org/10.32570/ijofe.1031859>
- Sirem, Ö. ve Baş, Ö. (2020). Okuma güçlüğü olan ilkököl öğrencilerin in Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim. *Turkish Studies*, 15(4), 993–1009. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.43346>
- Suri, H. (2011). Purposeful sampling in qualitative research synthesis. *Qualitative Research Journal*, 11(2), 63–75. <https://doi.org/10.3316/QRJ1102063>
- Teymurlu, C. (2019). *İlkökököl öğrencilerinin okula uyumu ve yaşadıkları sorunlarla ilgili veli ve öğretmen görüşleri üzerine bir olgubilim çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tomasik, M. J., Helbling, L. A. ve Moser, U. (2021). Educational gains of in-person vs. distance learning in primary and secondary schools: A natural experiment during the COVID-19 pandemic school closures in Switzerland. *International Journal of Psychology*, 56(4), 566–576. <https://doi.org/10.1002/ijop.12728>
- Türk Tabipleri Birliği. (2021). *COVID-19 ve okullar hakkında değerlendirme ve öneriler*.
- Uluçınar Sağır, Ş. ve Dal, E. (2021). Pandemi sürecinde EBA platformuna yönelik sınıf öğretmenlerinin ve öğrencilerinin görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 333–352. <https://doi.org/10.53506/egitim.901669>
- World Bank. (2020). *The COVID-19 pandemic: Shocks to pandemic and policy responses*. World Bank Group Education. Erişim adresi: <https://www.worldbank.org/en/topic/education/publication/the-covid19-pandemic-shocks-to-education-and-policy-responses>
- Yamamura, E. ve Tsustsui, Y. (2021). School closures and mental health during the COVID-19 pandemic in Japan. *Journal of Population Economics*, 34, 1261–1298. <https://doi.org/10.1007/s00148-021-00844-3>
- Yaşar, S. (2021). Pandemi sonrası okula uyum sürecine yönelik okul psikolojik danışmanlarının görüşleri. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 114–127.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. ve Bektaş, F. (2021). COVID-19 salgınının çocukların boş zaman etkinliklerinde yarattığı değişimin ebeveyn görüşleriyle değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(1), 99–122.
- Yılmaz, İ., Yılmaz, E. ve Savaş, B. (2021). İlkökököl 1. sınıf öğretmenlerinin pandemi döneminde yüz yüze eğitime ilişkin görüşleri. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 38–50.
- Zhang, L., Zhang, D., Fang, J., Wan, Y., Tao, F. ve Sun, Y. (2020). Assessment of mental health of chinese primary school students before and after school closing and opening during the COVID-19 pandemic. *JAMA Network Open*, 3(9), 22–25. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2020.21482>

Extended Abstract

Introduction

The COVID-19 pandemic, which had significant effects on the normal course of life, was primarily addressed as a public health problem. However, over time, it was seen that the pandemic was not only about human health. Education is also one of the areas where the effects of the pandemic process are seen (Reimers & Schleicher, 2020). Although the pandemic affects all education stakeholders, it has led to serious consequences in terms of learning and teaching in the first grade of primary education. During the pandemic, schools have been closed for a long time in Turkey, as in many parts of the world. In this pandemic, distance education was carried out. Despite the convenience and benefits it provides, distance education may not have the same effect on all ages and educational levels due to its nature. For example, distance education leaves many problems unsolved, especially in younger age groups. The learning of the students does not take place at the desired level (Can, 2020).

In this study, it is aimed to determine the opinions of teachers about the effects of the COVID-19 pandemic on students who have just started primary school. In the research, it was tried to reveal the development of the students who were registered in the first grade at the beginning of the pandemic process and continued to the third grade during the period of the research (the 2021-2022 academic year). These students could not receive face-to-face education for most of the second semester of the 2019-2020 academic year when they started their first grade. For this reason, they lost some of the learning they had in the first semester. For most of the 2020-2021 academic year, they could not receive face-to-face education due to the pandemic and experienced learning losses and difficulties.

Method

The data of the study were collected between November and December 2021. The data were analyzed using the content analysis method. In content analysis, first, the data is conceptualized and then the themes are created from similar concepts (Yıldırım & Şimşek, 2013). After editing the data, the data were read from an inductive point of view many times by both researchers. The transcripts were then critically read to generate codes and categories that reflect the key ideas expressed by the participants. While the codes were being created, the focus was on learning losses observed in third grade students and what kind of studies were conducted to compensate for these losses. Codes and associated text segments were generated using a computerized qualitative data analysis program. While coding in the program, first cycle coding was done with methods such as precoding, descriptive coding and process coding. Then, secondary cycle coding (Saldana, 2019) was performed on the codes obtained and the codes were rearranged. By arranging the codes, the categories, sub-themes and themes were created and the findings of the research were revealed.

Findings, Discussion and Results

When the opinions of the teachers were examined, it was seen that the current students expressed their differences compared to the students in previous years in a negative way. The opinions of the participants about the negative differences they observed were discussed under two different themes, namely social and emotional development and cognitive development.

Participants mostly expressed differences in literacy skills in the differences they observed in their students in terms of cognitive development. They also highlighted the observed differences in mathematics and especially four-operation skills. Another difference is in comprehension and perception. Participants stated that students experience problems such as not being able to understand what they read, not perceiving what they hear, forgetting what they have learned, and distraction. In addition, it was concluded that the learning motivation of the students decreased.

Participants stated that they experienced difficulties in social and emotional terms, especially in socialization and communication. It was emphasized that the students had difficulties in communicating with their friends and playing games, and they often quarreled. It has been determined that there are problems in adapting to the school and school-classroom rules. Other problems experienced are indiscipline and behavioral disorders, technology addiction, self-confidence, desire for special attention, fear and anxiety.

Play and group activities are among the teachers' work to cover the losses seen in social and emotional development. In order to support students psychologically, studies such as working in cooperation with the guidance service and talking with the student are carried out. Practical activities are mostly preferred in order to close the deficiencies in the cognitive development of students. In addition, measures such as activities according to the level, special attention to students with deficiencies, subject repetition, technology support and peer learning were taken.

Considering the conclusion reached in this study, that being away from school for long periods in the first and second grades negatively affects their social behaviors and school adjustment, it can be recommended to take measures to ensure that they do not stay away from school even during the pandemic process. Psychological support can be provided to students who have more serious negativities in issues such as technology addiction, fear, and adaptation problems. For this, the guidance and effort of classroom teachers and guidance services in schools should be supported.

The individual efforts and studies of classroom teachers are very important in eliminating the cognitive, social and emotional development deficiencies experienced by students. Supporting these efforts and practices by administrators and organizing programs where teachers can have information about each other's practices can support the compensation process. Examining the development of the third grade students, who are considered within the scope of this research, when they pass to the fourth grade, can give an idea about the effectiveness of the work done by the teachers and practitioners.

As a result, the COVID-19 pandemic has significantly affected primary school students as individuals and students, as it has all people. Identifying these cognitive, social and emotional effects of the pandemic can be a guide in compensating for the deficiencies experienced by students. Understanding how teachers produce solutions for the deficiencies seen in the development of students can also be useful in determining the ways to be followed in both the COVID-19 pandemic and the new and different experiences that humanity can experience. It is hoped that this research will contribute to the literature in this context.

Author Contributions

The first author of the research conducted the literature review and data collection process. The preparation of the data collection tool, data analysis, reporting and texting processes were concluded with the joint work of both authors.

Ethical Declaration

This study was conducted with the approval decision taken at the Ethics Committee for Human Research in Social Sciences (Protocol No. E.107818) of İnönü University, dated 12/11/2021, at the meeting.

Conflict of Interest

The authors declare that there is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.

Ek. Görüşme Formu

COVID-19 pandemisi ve uzaktan eğitim, öğrenciler ve öğretmenler için yeni bir deneyim oldu. Bu araştırma ile 3. sınıf öğrencilerinin ve sınıf öğretmenlerinin pandemi sürecinde benimsenen uzaktan eğitim uygulamasından nasıl etkilendiğinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu araştırma kapsamında elde edilen veriler sadece bilimsel amaçlar için kullanılacak olup, üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Görüşme formunun herhangi bir yerine kimliğinizi açıkça belirtecek bilgiler yazmayınız. Araştırmaya katkı ve katılımlarınız için teşekkür ederiz.

- Bir sınıf öğretmeni olarak ilkokulun ilk iki yılının büyük bölümünü uzaktan eğitim yoluyla geçirdiniz. Bu eğitimi, yüz-yüze yapıldığı geçmiş yıllarla karşılaştırdığınızda sizce süreç nasıl geçti? Geçmiş yıllardaki 3. Sınıf öğrencileri (pandemi yaşanmadan önce yüz-yüze eğitimin verildiği dönemlerdeki öğrenciler) ile karşılaştırdığınızda bu yıl eğitim verdiğiniz 3. Sınıf öğrencilerinde ne tür farklılıklar gözlemlediniz?
- Öğrencilerinizde gözlemlediğiniz farklar olduysa, bu farkları kapatmak üzere ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?